

SÂNGERAREA NAZALĂ

Autor: Dr. Anca Dodun Des-Perrieres

Medic primar ORL

Sângerarea nazală, rinoragia sau **epistaxisul** este o cauză frecventă de prezentare în urgență la orice cabinet medical, dar mai ales la cele de specialitate ORL. Deși pacientul devine îngrijorat chiar în fața unei mici cantități de sânge eliminate nazal, ca și **factori de gravitate** se consideră:

- cantitatea mare de sânge eliminată (peste 500ml)
- durata scurtă a hemoragiei nazale în cantitate de peste 500ml (câteva minute)
- apariția simptomatologiei de șoc hemoragic (paloare, scăderea tensiunii, absența diurezei, incapacitatea menținerii posturii, pierderea conștienței etc.), care în condiții extreme și în absența unui tratament medical adecvat aplicat în urgență, poate anunța iminența decesului pacientului.

Pe lângă factorii de gravitate ai sângerării, se pot identifica și alți câțiva factori ce impun ca **pacientul să se prezinte de urgență la camera de gardă ORL:**

- extremele de vârstă (pacienți vârstnici sau copii);
- antecedente personale hemoragice, existența unei terapii de fond cu medicație anticoagulantă (heparina, trombostop) sau cu medicație antiinflamatorie, cu aspirină sau cu derivați ai acesteia;
- absența exteriorizării sângerării prin înghițirea sângelui, fără posibilitatea de identificare a semnelor unei hemoragii grave.

Cauzele epistaxisului sunt numeroase și variate și pot fi sistematizate după cum urmează:

- ❖ **afecțiuni loco-regionale, nazo-sinusale** de tip inflamator cronic (rinite, sinuzite), alergic, tumoral (tumori benigne sau maligne), **traumatismele nazale sau faciale, corpii străini intranasali sau intrasinusali**. În toate aceste afecțiuni, epistaxisul evoluează **simptomatic**, într-un context clinic mai larg, alături de fenomene inflamator-infecțioase, alergice, modificări post-traumatice anatomice și funcționale, fenomene paraneoplazice. Chiar în absența unei sângerări importante, pacientul trebuie să se prezinte din timp la medicul specialist ORL, pentru un tratament specific bolii de bază și oprirea subsecventă a hemoragiei nazale.
- ❖ **cauze medicale generale**, cel mai adesea cunoscute ca **boli cronice**, în care epistaxisul se produce ca și **epifenomen: hipertensiunea arterială** necontrolată medicamentos și

igieno-dietetic cu pusee frecvente, cel mai adesea prezentând triada simptomatică-cefalee, acufene și epistaxis; **insuficiență hepatică cronică**, **bolile cardiovasculare** tratate cronic cu medicație anticoagulantă, aspirină sau derivați ai acesteia; **tulburări de hemostază** de tip capilar (din afecțiunile reumatice sau diabetul zaharat), de tip trombopenic (scăderea trombocitelor din boli hematologice sau prin distrugerea trombocitelor prin mecanism imuno-alergic); **tulburări ale coagulării sângelui** (din hemofilii) etc. În aceste situații, oprirea sângerării nazale va trebui să fie urmată de rapida compensare a bolii cronice, stabilizarea pacientului făcându-se prin colaborarea medicului ORL-ist cu medicul internist, gastroenterolog, cardiolog, hematolog, diabetolog etc.

Recunoașterea cauzelor sângerării nazale sau măcar presimțirea lor, **trebuie să îl determine pe pacient să meargă la medic**, cu atât mai repede cu cât sunt identificate caracteristicile de gravitate enumerate mai sus. Există situații când poate fi necesară acordarea primului ajutor până la venirea ambulanței sau în cazul hemoragiilor în cantitate mică.

Iată câteva **sfaturi medicale** pentru pacientul aflat în stare de conștiență:

- **poziția bolnavului** trebuie să fie în șezut, pentru a ușura eliminarea sângelui într-un vas sau într-un prosop (se va monitoriza astfel și cantitatea de sânge eliminată). În cazul unei hemoragii cu debit mic, apariția obstrucției nazale poate să fie cauzată de formarea cheagurilor de sânge, care vor putea fi eliminate în aceeași poziție prin suflarea cu grijă a nasului;
- la pacienții care nu prezintă valori crescute ale tensiunii arteriale, se vor putea insera în fosa nazală afectată câteva picături dintr-o **soluție dezobstruantă nazală**, urmate de compresia fosei nazale cu degetul pe aripa nazală, pe o perioadă de aproximativ 10-15 minute. În tot acest timp, pacientul va trebui să elimine pe gură și sângele care altfel ar fi înghițit, fără un efort deosebit, evitând starea de vomă și orice alte solicitări intempestive ale organismului, care ar putea accentua și hemoragia nazală;
- **încăperea** în care staționează pacientul trebuie să fie aerisită, se pot folosi **compresive** umede și reci, aplicate pentru perioade scurte pe fruntea pacientului. Pacientul va trebui să facă toate manevrele de mai sus, încercând să-și păstreze calmul, respirând pe gură și evitând înghițirea sângelui.

În majoritatea cazurilor de epistaxis, caracteristicile sângerării sunt de gravitate medie. Pacientul se prezintă la medic după repetarea sângerării și adesea cu boală de fond (hipertensiune arterială, cardiopatie, sinuzită, ciroză cu insuficiență hepatică, diabet zaharat etc.), necontrolată medicamentos și printr-un regim igieno-dietetic (pacientul consumă sare în exces, lichide puține, alcool, dulciuri, neglijează frecvent un proces inflamator-infecțios etc.) Este foarte importantă prezentarea din timp la medicul de specialitate ORL și informarea promptă a medicului asupra tratamentului bolilor cronice preexistente și asupra respectării regimului de viață recomandat. Orice informație suplimentară oferită îl ajută pe medic să

stabilească un **diagnostic corect și complet**, precum și un **tratament optim** pentru oprirea sângerării nazale, stabilizarea pacientului și preîntâmpinarea apariției altor complicații.

Enumerarea cauzelor sângerării nazale și evidențierea caracteristicilor de gravitate conduc la următoarele concluzii:

- ✓ urgența acordării unui tratament specializat la camera de gardă ORL (în majoritatea situațiilor);
- ✓ importanța tratamentului corect al bolilor cronice care pot evolua spre complicații și influențează starea întregului organism;
- ✓ obligativitatea informării corecte a personalului medical asupra bolilor și tratamentelor preexistente, asupra respectării sau nu a unui regim igienico-dietetic specific.

Ca în orice urgență medico-chirurgicală, starea pacientului depinde de promptitudinea și justetea actului medical, care se bazează pe onestitatea și cooperarea pacientului.

Să fim sănătoși, fiind informați!